

FEDERICO GARCÍA
LORCA

Ne Garip Federico
Adında Olmak

FEDERICO GARCÍA
LORCA

Ne Garip Federico
Adında Olmak

© 2006, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2006

3. basım: Ocak 2016, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Celâl Üster

Kapak uygulama: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 26699

ISBN 978-975-07-0670-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750706707

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

FEDERICO GARCÍA
LORCA

Ne Garip Federico
Adında Olmak

Şiir

Çeviri

Alova

FEDERICO GARCÍA LORCA, 5 Haziran 1898'de Fuente Vaqueros'ta doğdu. Granada Üniversitesi'nde hukuk okudu ama çok geçmeden edebiyat, resim ve müzikle uğraşmak üzere okulu bıraktı. Madrid'de Salvador Dali, Luis Buñuel, Rafael Alberti gibi kendi kuşağından sanatçılarla arkadaşlık kurdu; şair Juan Ramón Jiménez gibi kendinden daha yaşlı ünlülerle tanışma olanağı buldu. Şiirleri, daha yayımlanmadan, İspanya'daki bütün edebiyat çevrelerine yayıldı. Daha sonra şiirleri *Şiirler Kitabı* (1921), *İlk Türküler* (1936) ve *Türküler* (1927) adlarıyla yayımlanacaktı. Lorca, dehasının en yatkın olduğu alanı, 1922'de Granada'daki halk müziği şenliğinde, ünlü besteci Manuel de Falla ile birlikte giriştiği ortak çalışmada buldu. Müzik ve şiir alanındaki eğilimleriyle ruhsal dürtülerini halk ve Çingene müziği geleneklerinde ortaya koyabiliyordu. Bu şiirler 1922'de yazdığı *Cante Jondo Şiiri* (1931), 1924-1927 arasında yazdığı *Çingene Romansları* (1928) adlı yapıtlarında yer aldı. 1929-1930 yıllarında çıktığı ABD ve Küba gezisinden, ölümünden sonra, 1940'ta yayımlanacak *Şair New York'ta* adlı şiir kitabı doğdu. İspanya'ya geri döndükten sonra 1936'da *Tamarit Divanı* adıyla basılacak şiirlerini kaleme aldı. İspanya'da cumhuriyet kurulduktan sonra Lorca kendini tümüyle tiyatroya verdi, *Kanlı Düğün*, *Yerma* ve *Bernarda Alba'nın Evi* adlı ünlü oyunlarını bu dönemde yazdı. 1934'te, boğa güreşçisi bir arkadaşının ölümü üzerine *Ignacio Sánchez Mejías'a Ağrı* (1935) şiirini kaleme aldı. İçsavaş başlayınca Madrid'den ayrılarak Granada'ya gitti. 1936'da Ağustos'un 19'unu 20'sine bağlayan gece, Granada'da milliyetçiler tarafından yargılanmadan kurşuna dizildi.

(Erdal) ALOVA, 1952'de Ankara'da doğdu. Şiirlerini 1973'ten sonra, *Yeni Dergi*'de yayımlamaya başladı. İlk şiir kitabı *En Son Çıkan Şarkılar* 1980'de yayımlandı. Bu kitabı, *Giz Dökümü* (1989) ve *Bitik Kent* (1995; 1996 Cemal Süreya Ödülü) izledi. Nâzım Hikmet Şiir Ödülü'ne layık görülen *Dizeler'den* (2001) sonra, *Tensemeler* (2008) ve *Toplu Şiirler* (2008; Behçet Necatigil Ödülü) adlı yapıtlarıyla ününü yaygınlaştırdı. Ayrıca Sappho, Hipponaks, Lorca, Kavafis, Catullus gibi şairlerden yaptığı çevirilerle de tanındı. Seferis'in *Bir Şairin Günlüğü* yapıtının çevirisiyle 2004 Dünya Kitap Çeviri Ödülü'nü aldı.

İçindekiler

Öldürülüşünün 70. Yılında Federico García Lorca	13
Lorca Şiirinin Kökleri	15
<i>Şiirler Kitabı'ndan</i>	
Küçük Alan Baladı	23
Yarıda Kesilen Konser	26
Deniz Suyu Baladı	27
Düş	29
Yeni Türküler	30
<i>Cante Jondo Şiiri'nden</i>	
Üç Irmağın Küçük Baladı	33
“Seguiriya Gitana Şiiri”nden	35
Gitar	35
Sessizlik	36
“Soleá Şiiri”nden	37
Köy	37
Hançer	38
“Saeta Şiiri”nden	39
Okçular	39
Gece	40

Sevilla	41
Saeta	42
Balkon	43
Çınsabah	44
Yolculuk	45
Lola	46
Ölünce	47
Malagueña	48
<i>İlk Türküler'den</i>	
Çeşitlemeler	51
Yarımay	52
<i>Türküler'den</i>	
Pencereden Noktürnler (4)	55
Aylardan Bir Kemer	56
Şematik Noktürn	57
Ağlıyor Kertenkele	58
Şaşkın Türkü	59
Atlının Türküsü (1860)	60
Gerçek	62
Türkü	63
Doğan Ay	64
Serenad	65
Dilsizler Sokağı	66
Seherde Öldü	67
Dilsiz Çocuk	68
Elveda	69
İntihar	70
Başka Bir Anlatım	71
Kumsalda İki Denizci	72

Kurumuş Portakal Ağacının Türküsü	73
Atlının Türküsü	74
<i>Çingene Romanları'ndan</i>	
Ay, Ay Romansı	77
Preciosa ile Rüzgâr	79
Uyurgezer Romans	82
“Kızım Demişti Bana...”	86
Kara Acı Romansı	88
Antonito El Camborio'nun Sevilla Yolunda Tutuklanması	90
Antonito El Camborio'nun Ölümü	92
İspanyol Korucuları Romansı	94
<i>Şair New York'ta'dan</i>	
1910	101
Üç Arkadaşın Masalı ve Kanonu	102
Şafak	106
New York	107
Eden Gölü'nün Çift Şiiri	110
Roma'ya Doğru Haykırış	113
Walt Whitman'a Övgü	116
Küçük Sonsuz Şiir	122
<i>Ignacio Sánchez Mejías İçin Ağt</i>	
1. Süsme ve Ölüm	127
2. Dökülen Kan	129
3. Uzatılmış Gövde	133
4. Olmayan Can	136
<i>Tamarit Divanı'ndan</i>	
Sezilmemiş Aşka Gazel	141

Acı Köke Gazel	142
Karanlık Ölüme Gazel	143
Sabah Pazarına Gazel	144
Suda Yaralanan Çocuğa Kaside	145
Ağrıta Kaside	146
Güle Kaside	147
Karanlık Güvercinlere Kaside	148
<i>Karanlık Aşk Soneleri'nden</i>	
Tatlı Yakınma Sonesi	151
Mektup Sonesi	152
Şair Telefonda Sevgilisiyle Konuşuyor	153
Şair Sevgilisine "Büyülü Kent" Cuenca'yı Soruyor	154
Uykusuz Aşkın Gecesi	155
<i>İki Şiir</i>	
Endüslü Denizcilerin Gece Türküsü	159
Her Türkü	161
Notlar	163

Öldürüşünün 70. Yılında Federica García Lorca

Anadolu Asya'nın Akdeniz'e verildiği iskeledir. Tarihte ilk açık denizciler olan Phokai'liler Ege kıyısından yelken açtılar. Kent kuracak kadar güçlenen ilk korsanlar Kilikya'da ün saldılar. Doğu Akdeniz'de filizlenen uygarlık, Anadolu'ya, oradan Batı Akdeniz'e sıçradı. Endülüs'te boy veren Emevi uygarlığıysa Rönesans'ın kaynaklarından biri oldu.

Lorca bir Endülüslüydü. Endülüs; Arap, İbrani, Çingene ve Roma kültürlerinin kaynaştığı, tarihsel bir potaydı. Lorca'nın kanında ve kültüründe bu potanın ateşi yanıyordu. Lorca Endülüslü olmakla her zaman övündü. Gençliğinde ressam olarak tanınan Rafael Alberti'ye, "Sen şair olursun. Bir kere, Endülüslü'sün; ikincisi, belleğin güçlü," dediği yazılıdır. Aynı denizi paylaştığımız, aynı şiiirden beslendiğimiz, boğa güreşlerinde Arapların "Allah", bundan çıkarak, yüzyıllar sonra, İspanyollar'ın "Ole" diye bağrdıkları bir kültür ortamında yetişen Lorca'nın Türkiye'de bunca sevilmesi hiç şaşkırtıcı değil.

Lorca, *Bütün Şiirlerinden Seçmeler* adlı kitabımızın yıllar önce basıldığı zaman hemen tükenmesini doğal karşılamıştım.

Öldürüşünün 70. yıldönümünde yeniden yayımlanan *Seçme Şiirler*'in yeni kuşaklarca ilgiyle karşılanacağını umuyorum.

ERDAL ALOVA, 2006

Lorca Şiirinin Kökleri

I

1922 yılında, besteci Manuel de Falla ile birlikte Cante Jondo Şenliği düzenleyen Federico García Lorca, adsız halk şairleri için şöyle diyordu: “Üç-dört dizede insan yaşamındaki en yüksek duygusal anların karmaşıklığını özetleyiverir. Bunlar lirik duyguyu pek az şairce ulaşılabilen bir noktaya vardır *copla*’lardır.

*Ay kuşatıldı
sevgilim öldü.*

Bu iki halk dizesinde Maurice Maeterlinck’in oyunlarından daha çok giz vardır. Yalın, gerçek, temiz bir giz.”

Lorca şiirinin temel sütunlarından biri olan *copla* 19. yüzyılın başına değin, İspanyol halkının düğünlerde, şenliklerde, dans eşliğinde belirli bir ezgiyle okuduğu üç-dört dizelik şiir-ciklerdi. *Copla* söylendiğinde lavta ya da gitar susar, dans sürerdi. Ayrıca, Akdeniz’in pagan ayinlerinde, bahar şenliklerinde, aşk serenatlarında *copla*’nın köklerini bulmak mümkündür. Hem doğaçtan söylenebilme özellikleri hem de kolay hatırlanabilmeleri, *copla*’ların İspanyol halk şiirinin hiçbir türünde görülmediği ölçüde yaygınlaşmasına yol açtı. Köylülerin, zanaat-kârların, dadıların, özellikle katır sürücülerinin yaydığı *copla*’lar ağızdan ağza dolaştı. Yaygınlaşmasıyla birlikte *copla*’nın konu alanı da genişledi. Aşk *copla*’larının yanı sıra, hapishane, gemici, madenci, kaçakçı ve meyhane *copla*’ları ortaya çıktı.

Daha çok Endülüs’te ve Kastilya bölgesinde yaygınlaşan

copla genellikle dört dizeden oluşur, ikinci ve dördüncü dizeleri kafiyelidir. *Seguidilla*, *cuarteta*, *soleá*, *alegría*, *següiriya gitana*, *saeta* en bilinen biçimleridir. *Copla*'nın en özgün yanı, bir tek duygunun ya da durumun, en az sözcükle, en çarpıcı biçimde, yalın bir dille anlatılmasıdır.

Türk halk şiirinin *mani* türüyle karşılaştırılabilirse de, ben Japon *haiku*'sunu *copla*'ya daha yakın buluyorum. *Copla*'nın imge alanı her türlü mecaz ve simgelerle örülüdür:

*Aydınlanıyor kilise
sen girince içeri
ve çiçeklerle doluyor
sen oturunca
(Seguidilla)*

*Gözlerinle gözlerim
birbirine karıştı
çitlerdeki
böğürtlenler gibi
(Seguidilla)*

*Gittim sur dibine
dalgaları seyretmeye
ve denizin suları
kumlara döndü
(Cuarteta)*

Genellikle kederi ve yalnızlığı anlatan *soleá*'lar üç dizeden oluşur:

*Yaklaş bana sevdiğim
minik kertenkeleler
nasıl yaklaşırsa duvara*

*Bildiriyor bildircin
şafağın söktüğünü
elveda, hayatımın sevinci*

Çok eski bir Çingene havası olan şu *síguiriya* örneğinde ise bir genç kız eğretileme yoluyla nane çiçeğiyle karşılaştırılır:

*Kökleri
beslenmeye başlamadan
zor açar
nane çiçekleri*

Aşağıdaki iki *copla* ise, bu türün belirgin özelliklerinden olan simge ve anırtırmanın çarpıcı bir biçimde kullanılması açısından ilginçtir:

*Bir bitki ölünce
acıyı sapına varır
kan ağlar kökleri
çiçeği yasa бүрүнür*

*Sönüyor kandil
yağ kalmamış şışede
git demiyorum sana
kal demiyorum sana*

Copla'nın bir kökü Akdeniz kültüründeyse, bir kökü de, hem biçimsel özellikleri hem de söyleyiş üslubu bakımından aralarında büyük benzerlik bulunan *harca*'ya (ya da *merkez*) kadar uzatılabilir. *Harca* İspanyol-Arap ve İspanyol-İbrani şairlerinin klasik Arapça ya da İbraniceyle yazdıkları *muvaşşah* olarak bilinen şiir türünün son bölümüne verilen addır. Üç ya da dört dizeden oluşan *harca*'ların özelliği halkın konuştuğu Arapça ya da Roman diliyle yazılmış olmalarıydı. Genellikle bir genç kızın ağzından okunan *harca muvaşşah*'ın bütün özünü ve doruğunu oluşturan en çarpıcı bölümüydü. Bilinen ilk *muvaşşah* şairi 900 dolaylarında Kordoba yakınlarındaki Kabra'da yaşayan Mokadam'dır. İbn Bassam'a göre Mokadam klasik Arapça ya da İbraniceyle yazılan *muvaşşah*'lara halkın konuştuğu Arapçadan ya da Roman dilinden aldığı deyimleri ve söz kalıplarını ekleyerek onlara *harca* adını vermişti.

Lorca'nın 1920'lerin başında yazdığı ama 1931'de yayımlattığı *Poema del cante jondo* (Cante Jondo –Derin Türkü– Şii-

ri) adlı kitabının ana bölüm başlıkları, birer *copla* biçimi olan, “Seguiriya Gitana”, “Solea”, “Saeta” yine bir Çingene havası olan “Petenera” adını taşır. Lorca’nın *copla* ruhuna uyarak olağanüstü bir sözcük ekonomisiyle yazdığı şiirler Endülüs *cante jondo*’sunun yoğun ve dokunaklı söyleyişini yansıtır. *Cante Jondo Şiiri* bir halkın yüzlerce yıllık birikimiyle, modernizmi özümlemiş, son derece yetenekli bir şairin buluşmasının yetkin bir örneğidir. Lorca’ya göre *Cante Jondo*’ya asıl kimliğini kazandıran, toplum dışına atılmış Çingenelerdir. Onların türküleri acının ve kederin sınırsız dalgalanmalarına olanak tanır. Bu türkülerin ortak temaları aşk ve ölümdür. Hepsinin kökünde hiçbir karşılığın bulunmadığı bir sorgulama gizlidir. Hiçbir zaman orta tonda söylenmeyen, her zaman uçlarda gezinen bu türküler, ya çözümü olmayan duygusal bir sorunu ortaya atarlar ya da onu ölümlle çözerler. Her zaman, şafağı olmayan bir gecede söylenirler. Bu türkülerde kadın her yerdedir. *Cante Jondo*’da kadına *acı* denir. *Cantares populares*’de ya da *Cante Jondo* türkülerinde keder ete dönüşerek insani bir biçime bürünür.

II

20. yüzyılın başında İspanyol yazarlarını yönlendiren iki eğilim vardı. Birincisi, 1898 İspanyol-Amerikan savaşından İspanya’nın ağır yenilgiyle çıkmasının yol açtığı sorunlar. İkincisi, Nikaragualı şair Rubén Darío’nun başını çektiği *modernismo* hareketi.

İspanya’nın son sömürgesini kaybetmesiyle sonuçlanan yenilgi İspanyol toplumunun içinde bulunduğu *apati*’den silkinmesini sağlamış, bir bölük İspanyol edebiyatçısı ve aydınının İspanyol kimliğini ve ruhunu derinlemesine araştırmasını gündeme getirmişti. Parnasçıların ve simgecilerin etkisinde kalan Darío ise *modernismo*’yu, İspanyolca konuşulan ülkelere yayarak uluslararası bir şiirsel üslup oluşturmaya çalışıyordu. Tam yenilgi yılında İspanya’ya gelerek, Antonio Machado ve Juan Ramón Jiménez gibi önde gelen şairlere modernizmin kapılarını açtı. Öte yandan, ulusal kimlik arayışının getirdiği heyecan İspanyol gelenekçiliğinin canlanmasını sağladı. Machado, Kastilya’nın şairi olurken, Góngora’dan beri uykuya dal-

mış olan Endülüs şiiri Juan Ramón Jiménez ile uyanmaya başladı. Ama bu şiirin asıl ayağa kalkışı, 1927 kuşağının en parlak temsilcisi Federico García Lorca ile oldu. Jiménez, Endülüs bahçelerini anlatırken, Lorca şiirinin kökleri Endülüs toprağının derinliklerine uzanıyordu. Şairler yüzlerce yıldır süregelen sözlü ve yazılı geleneği yeniden gözden geçirdiler. Góngora, Lope de Vega gibi ustalar yeni baştan değerlendirildi. “Eski türkülerini ortaya çıkarmakla Endülüs ruhunu bulmaya çalışıyoruz,” diyordu Lorca. Ve ona göre bu ruhu, en kusursuz biçimde, Çingeneler temsil ediyordu.

Cante Jondo Şiiri'nde *següiriya*, *petenera*, *soleá*, *saeta* gibi Çingene havalarına kişisel ses tonunu veren, onlara 20. yüzyılın duyarlılığıyla yeni biçimler giydiren Lorca, 1928'de yayımlattığı *Romancero gitano*'da (*Çingene Romansları*) ana tema olarak yine Çingeneleri seçti.

Kökleri 14. yüzyıla uzanan romanslar, değişmeyen vezin yapılarına karşılık, yüzyıllar boyunca yetenekli şairlerin elinde zenginleşmiş, son derece esnek biçimleriyle, halk türkülerinden, en incelikli baroğa ve saray müziğinin zarif ölçülerine kadar uygulanabilen, epik-lirik nitelikte bir türdü. Klasik romansların belirgin özelliği, şiiri baştan sona sürükleyen yarım kafiyeydi. Öykülemekten çok, dramatik gerilimin ön plana çıktığı romanslar, doğaüstü öğelerin ender olarak yer aldığı, gerçekçi şiirlerdir.

Lorca, *Çingene Romansları*'nda klasik sekiz hece ölçüsünü kullanırken, eski romanslardaki birbiri peşi sıra gelen dizelerin monoton düzenini kaldırarak çift dizelerde yarım kafiye'nin egemen olduğu, hem tonda hem görüntüde sürekli biçimde değişen *copla*'lardan oluşan yeni bir romans geliştirdi. Edwin Honig'in de belirttiği gibi, “kişisel algılama diliyle, toplumsal duyarlılığın dili arasında bir birleşme” sağlayarak, hem alışılmış hem yeni denebilecek bir hava yarattı. 19. yüzyılda Galicia'lı Rosalía de Castro'nun popüler bir *copla*'yla başlayarak lirik romansa geçtiğini, Antonio Machado'nun Ortaçağ romanslarının epik görkemine kendi özgün üslubu ve çağdaş diliyle yeni bir boyut getirdiğini biliyoruz. Ama *Romanslar*'ı yazarken Lorca'nın asıl esin kaynağı, halk şiiri ritimleriyle yüksek bir edebî üslubu birleştiren Góngora oldu. 17. yüzyılın bu büyük şairi, Latince sözdiziminin etkisiyle, incelikli ve stilize

bir dil kurarak, halkın yaşamından aldığı lirik temaları, her türlü eğretilmeye ve söz sanatına başvurarak, barok ve yapay bir doku içinde yeniden yarattı. Latinceyi bir yana bırakırsak, Lorca'nın *Romanslar*'ı yazarken izlediği yöntem Góngora'nınkine çok benzer.

Lorca'nın *Poeta en Nueva York*'a (*Şair New York'ta*) kadar süren şiir serüveni, bir toplumun zengin edebî geleneği içinde yoğrulan modern bir şairin, hem aydınlar hem de geniş halk yığınları tarafından sevelebilen özgün bir şiiri yaratmasına tanıklık eder.

ERDAL ALOVA, 1994

Œiirler Kitabı'ndan

Libro de poemas

1921

KÜÇÜK ALAN BALADI

Şarkı söylüyor çocuklar
sessiz gecede;
berrak dere,
sakin çeşme!

ÇOCUKLAR

Ne var o tanrısal
şenlik yüreğinde?

BEN

Siste kaybolan
çan sesleri.

ÇOCUKLAR

Bırakıyorsun bizi küçük alanda
söylerken şarkımızı.
Berrak dere,
sakin çeşme!

Ne var
bahardan ellerinde?

BEN

Bir kan gülü
bir ak zambak.

ÇOCUKLAR

Batır onları suyuna
bu eski şarkının.
Berrak dere,
sakin çeşme!

Nedir duyduđun
kırmızı, susuz ağzında?

BEN

Kemiklerinin tadı
büyük kafatasımın.

ÇOCUKLAR

İç dingin suyundan
bu kadim şarkının.
Berrak dere,
sakin çeşme!

Neden gidiyorsun uzaklara
küçük alandan?

BEN

Büyücülerle prensesleri
aramaya!

ÇOCUKLAR

Kim gösterdi sana yolunu
şairlerin.

BEN

Çeşmesi ve deresi
bu kadim şarkının.

ÇOCUKLAR

Uzađa, çok mu uzađa gidiyorsun
denizden ve topraktan?

BEN

Işıklarla dolu
ipekten yüreğim,
yitik çanlar,
süsenler, arılarla dolu.
Çok uzaklara gideceğim,
karşı tepelerden uzaklara,
denizlerden,
yıldızların yanı başına,
geri istemeye İsa'dan
eski çocuk ruhumu,
efsanelerle büyümüş,
tüylü şapkası
tahta kılıcıyla.

ÇOCUKLAR

Bırakıyorsun bizi küçük alanda
söylerken şarkımızı,
berrak dere,
sakin çeşme!

Kavruk yeşil dalların
kocaman gözbebekleri,
yaralanmış rüzgârdan,
ağlıyor ölü yapraklara.

İspanya şiirinin en önemli temsilcilerinden Federico García Lorca, yalnızlığın acısını, özgür düşüncenin sürgününü dile getirmişti...

Yirminci yüzyılın en büyük şairlerinden Federico García Lorca, hukuk öğrenimini edebiyat, resim ve müzik uğruna yarıda bırakmıştı. Daha gençliğinde usta bir besteci, yetkin bir yorumcuydu. Arkadaşları arasında "müzisyen" olarak tanınıyordu. Madrid'de ressam Salvador Dalí, sinema yönetmeni Luis Buñuel, şair Rafael Alberti gibi sanatçılarla dostluklar kuracaktı. O yıllarda şiirleri daha yayımlanmadığı halde ünü İspanya'daki tüm edebiyat çevrelerine yayılmıştı. "Şiir okunmak içindir, kitaba girdi mi ölür," diyor, şiirlerini ve oyunlarını Ortaçağ trubadurları gibi kendisi okuyordu. Buna karşılık *Şiirler Kitabı* ve *Çingene Romanları*'nın yayımlanması Lorca'ya uluslararası bir ün kazandıracaktı. Ölümün gölgesi, Lorca'nın şiirlerinden de oyunlarından da hiç eksik olmadı. Şiddet, acı ve ölüm sanki onun yazgısında vardı. İç Savaş'ın başlarında bir gece Granada'da General Franco'ya bağlı faşistler tarafından yargılanmadan kurşuna dizildiğinde otuz sekiz yaşındaydı.

Kapakdaki desen: Federico García Lorca

☞ canyayinlari.com ♥ twitter.com/canyayinlari f facebook.com/canyayinevi

ISBN: 978-975-07-0670-7

9 789750 706707